

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering
van de handhaving
van de oude
Gereformeerde beginselen

Meditatie Ambtelijke praktijk
Kerkelijk actueel
Voor de jeugd Sprekend verleden

MEDITATIE

*Neemt mij op en werpt mij in de zee.
(Jona 1:12)*

Een meditatie over Jona behoeft geen inleiding. De geschiedenis is bekend. De Heere gebruikte het lot om Jona te ontmaskeren en zijn schuld openbaar te maken. En dan komen de vragen van de zeelui. Wie hij is en waar hij vandaan komt, wat zijn werk is en uit welk volk hij is. En bij al die vragen wordt de schuldbrief langer. En bij elk antwoord wordt zijn schuld verzwaaard. Want Jona had beter moeten weten. En tegelijkertijd komt hier ook het omkeer punt. Hier gaat Jona de eerste stappen terug naar de Heere zetten. Maar, als Jona dan zijn schuld heeft beleden, is het dan goed? Doet de Heere de storm dan bedaren? Nee, we lezen dat de zee hoe langer hoe onstuimiger werd. Er moet nog iets gebeuren.

Overtuiging

De zeelui vragen verder. Of beter gezegd: God vraagt verder. Wat hebt gij dit gedaan? Ze hebben van Jona gehoord Wie deze God is. Ze hebben begrepen wat Jona gedaan heeft. En ze hebben ook gezien waar de God van Jona toe in staat is. En ze begrijpen het niet. Jona, als dat waar is, als jouw God werkelijk de Almachtige is. Als jij een dienstknecht van deze God bent. Hoe kan het dan dat je ongehoorzaam bent aan deze God? En die vraag die klinkt door heel de Bijbel heen. Wat doet Abraham in de tent van Hagar? Wat doet David op dat dak van zijn paleis?

En het is een vraag die ook aan ons gesteld kan worden. Want we zijn allemaal rechtzinnige belijders. We belijden dat God de Almachtige is. De rechtvaardige en heilige God. Maar kijk je leven eens na. Als je dat nou echt meent, dat je gelooft in die God. Hoe kan het dan dat je bij Hem wegloopt? Hoe kan het dan dat je Zijn geboden overtreedt? Hoe kan het dan dat je ongehoorzaam bent? Als je in die God gelooft? Durf je dat dan allemaal aan?

Die vraag komt tot onbekeerden. Maar die vraag komt ook tot Gods volk, als ze niet op hun plaats zijn. Hoe komt dat? Waar heeft de Heere dat aan verdiend, dat ze Zijn gemeenschap niet zoeken? Moeten wij allemaal ons hoofd niet buigen als dit wordt gevraagd?

Overbuiging

En wat gebeurt er dan, als Jona schuld heeft beleden? Gaat de wind nu direct liggen? Komen de golven tot bedaring? Nee. De zee wordt hoe langer hoe onstuimiger. En dan komt de vraag: wat zullen wij u doen?

Want al is schuldbelijdenis nodig, het neemt de schuld niet weg. Want: God wil dat aan Zijn gerechtigheid genoeg geschiede. Er moet gezorgd worden voor voldoening.

Jona beseft dat. Jona heeft zelf gepredikt dat de ziel die zondigt, zal sterven. En dat er zonder bloedstorting geen vergeving geschiedt. En als de zeelui vragen: wat zullen wij u doen, dan laat God daarmee de rekening aan Zijn knecht zien. Dit zijn de kosten, Jona, vanwege je ongehoorzaamheid.

Verstaan we deze dingen? Er wordt in veel kerken heel snel gesproken van een genadig God. Maar dit behoort ook tot het Evangelie. Dat een mens te maken krijgt met een rechtvaardig God. En dat je niet alleen wordt overtuigd van zonde en gerechtigheid en oordeel, maar dat je er ook onder buigt. Dat je dat recht van God gaat toevallen. En dat zien we bij Jona als hij dat vonnis aanvaardt. Hij buigt onder het recht van God. Neemt mij op, en werpt mij in de zee...

Jona spreekt zijn eigen vonnis uit. En dat is er het bewijs van dat zijn schuldbelijdenis oprecht is. Gods kinderen willen niet door een achterdeurtje de hemel binnengesmokkeld worden. Hoe het dan wel moet, weten ze ook niet. Maar de Heere mag er in geen geval schade door lijden. Jona ziet ook geen weg. Hij moet overboord. En als Jona zelf het water in valt en als hij naar beneden zinkt, dan weet hij niet beter of hij zal sterven.

Want Jona weet niet dat God een vis zou sturen. En toch was er een bepaalde rust in zijn ziel. Zoals die er ook was in het hart van Job, toen hij zei: Ziet, zo Hij mij doodde, zou ik niet hopen? En dan zal een mens niet omkomen.

Jona heeft wel de rekening gezien. Maar het is het wonder van het Evangelie dat God die heeft doorgegeven aan Zijn eigen Zoon. God heeft Jona voor de poorten van de hel weggeraapt en heeft in plaats van Jona Zijn eigen Zoon laten nederdalen ter helle.

En als je ogen daarvoor opengaan. Dat een Ander jouw rekening wilde betalen. En dat de Heere al je ongerechtigheden op Christus heeft doen aanlopen. Wat krijg je die Borg dan lief.

Barendrecht, ds. M.A. Kempeneers

Jong- gestorven

*1 Koningen 17:17
En het geschiedde
na deze dingen,
dat de zoon dezer
vrouw, der waardin
van het huis, krank
werd; en zijn krank-
heid werd zeer sterk,
totdat geen adem
in hem overgeble-
ven was.*

**De bekende Bijbelverklaarder Matthew Henry verloor in april 1693 zijn drie we-
ken oude dochtertje Mary nadat ze een
dag ziek geweest was. De zondag na
de begrafenis preekte hij over Romei-
nen 5:14. Hij gaf een uiteenzetting over
de heerschappij van de dood, speciaal
met betrekking tot de kinderen. Hij be-
toogde dat, hoewel kinderen geen da-
delijke zonden hebben, ze door de erf-
sonde aan de macht van de dood zijn
onderworpen. Hij richtte zich speciaal
tot de ouders: 'Geef uw stervende kin-
deren over aan de Heere. Zelf kunnen
zij het niet doen. U moet voor hen wor-
stelen. Zeg dan: 'Vader in Uw handen
beveel ik de geest van mijn kind.'
Zo heeft de weduwe van Zarfath haar
kind aan Elia, beter gezegd: aan de
Heere overgegeven.**

Het is een aangrijpende geschiedenis.
Het nog jonge zoontje van de weduwe
wordt door een korte maar ernstige
ziekte door de Heere uit het leven
weggenomen. Terwijl de moeder
hulpeloos toe moet kijken, overlijdt het
kind in haar armen. Nog een laatste
beweging en het is er niet meer. Dat is
wat geweest voor die arme moeder. Ze
was haar man al verloren, en nu ook
haar zoon, haar enige kind. En dan is
al haar geluk weg en al haar vreugde
verdwenen.

En zo bepaalt Gods Woord ons bij de
vreselijke werkelijkheid van de dood.
Bij het woord 'sterven' denken wij aan
een gebeurtenis die plaatsvindt aan het
einde van een lang leven. Oude mensen
moeten sterven, zo wordt er dan gezegd.
Maar jonge mensen kunnen sterven.
Ook kleine kinderen.
Wat is het toch nodig, jonge mensen, dat
we het Woord van de Heere Jezus ter
harte nemen: 'Zoekt eerst het Koninkrijk
Gods en Zijn gerechtigheid en al het
andere zal u worden toegeworpen.'

En wat doet die vrouw? Ze gaat met
haar nood naar Elia toe. Ze vreest dat
Elia enkele zonden bij haar heeft gezien
en dat God die nu straft. En zo gaat ze
dus in Elia tot de Heere: in haar zonden
en ellenden. En dat is het juiste adres.
Want Elia zegt: 'Geef mij uw zoon.' En
vervolgens zoekt hij de eenzaamheid op.

Hij wil alleen zijn, met het dode kind, voor het aangezicht
van God. Hij buigt zich vervolgens drie maal over het kind
heen en bidt tot God. En de Heere verhoort het gebed van
Zijn knecht en het kind gaat weer ademen.

En nu hebben wij het Nieuwe Testament nodig om te
weten wat dit betekent. Want de opwekking van dit kind
uit 1 Koningen 17 had nooit plaatsgevonden, als Christus
de dood niet had overwonnen. En Elia is een type, een
voorafschaduwing van Christus. Hij hoefde tijdens Zijn
leven slechts te spreken. Tegen de jongeling van Naïn:
Ik zeg u, sta op. Tegen het dochtertje van Jairus: Talitha
kumi. En tegen Lazarus: Kom uit! En zij leefden.

En het is dezelfde stem van de Zoon van God die ook
vandaag nog klinkt, als in Zijn Naam gepredikt wordt de
beking en vergeving der zonden. En dan wordt Hij niet
alleen als de noodzakelijke Middelaar gepredikt, maar ook
als de gepaste Middelaar. Zoals Elia zich uitstreckte over
het kind en zich er één mee maakte, zo heeft Christus
Zich vereenzelvigd met arme verloren zondaren. Hij is
ons in alles gelijk geworden. Hij is in onze beproevingen
geweest, in onze nood, in onze verzoeken en
verleidingen. Hij kent de zwakheden van ons lichaam, Hij
kent de zonden van onze ogen, onze mond, onze handen,
Hij heeft Zich helemaal over ons leven uitgestrekt.
Waarom Hij in alles den broederen moest gelijk worden,
opdat Hij een barmhartig en een getrouw Hogepriester
zou zijn, in de dingen, die bij God te doen waren, om de
zonden des volks te verzoenen.

Hij is Kind geweest, opdat ook kleine kinderen die
sterven toch behouden worden. Hij heeft gezegd: Laat
de kindkens tot Mij komen en verhindert ze niet, want
derzulken is het Koninkrijk der hemelen. Kinderen die tot
Hem worden gebracht en die jong sterven, mogen voor
zalig gehouden worden. Volgens de contraremonstrantie,
de voorloper van de Dordtse Leerregels, is het zo: Dat
voor Gods uitverkoren kinderen te houden zijn niet alleen
de volwassenen, die in Christus geloven en volgens het
Evangelie wandelen, maar ook de kinderen des verbonds,
zolang het tegendeel niet openbaar komt. Daarom moeten
gelovige ouders niet twijfelen aan de zaligheid van hun
jonggestorven kinderen.

*Ds. M.A. Kempeneers
www.bewaarhetpand.nl*

Een Evangelie met kleine lettertjes? (2)

Is er in onze gereformeerde gezindte een misleidende boodschap die veel mensen verlamt? Is er een prediking die het Evangelie verwoest door te stellen dat God verreweg de meeste mensen over Jezus, redding en verlossing laat horen met het doel om ze te verdoemen? Dat is wat de hersteld hervormde predikant dr. G.A. van den Brink recent heeft aangegeven in een lezing. Daarin waarschuwde hij tegen een prediking die het Evangelie tot een valstrik maakt: "Het water van het Evangelie is fris, heerlijk en koel. Je hoort de roep: neem ervan! Maar als je niet uitverkoren bent, is het puur gif." Zo komt er een "Evangelie van kleine lettertjes" dat God onbetrouwbaar maakt: je weet immers nooit zeker of je mag geloven.

Karikatuur

Kort nadat de inhoud van de lezing door de christelijke nieuws-site cvandaag in bredere kring bekend werd, kwam er op deze site kritiek op de visie van dr. Van den Brink. Zo heeft Rudi van Dijk, diaken in de gereformeerde gemeente in Nederland uit Barneveld, zich afgevraagd of dr. Van den Brink niet een karikatuur van de prediking in sommige kerken heeft gecreëerd. Fundamenteel is zijn punt of het aanbod van genade niet wordt geïsoleerd van de gehele Bijbelse leer: o.a. de werkelijkheid van de doodsstaaf, de onmogelijkheid van een natuurlijk mens om te geloven, Gods welbehagen en de noodzaak van de werking van Gods Geest. "Moet niet elke waarheid in het licht van de gehele Schrift (het zogeheten tota Scriptura) worden gezien", zo vraagt Van Dijk zich af. Ds. A. Schultink, emeritus-predikant van hetzelfde kerkgenootschap als Van Dijk, heeft eveneens afwijzend gereageerd. Volgens hem klinkt er in onze gezindte wel degelijk een oproep tot waarachtig geloof en bekering, maar legt een mens die oproep naast zich neer, omdat hij gees-

telijke dood is door zijn eigen zonden en misdaden. Volgens de emeritus-predikant roept dr. Van den Brink op tot geloof, zoals een remonstrant dat ook doet.

Dubbelheid

Ook dr. C.A. van der Sluijs, hervormd emeritus-predikant, heeft zich kritisch uitgelaten. Daarbij wijst hij op de dubbelheid (van verkiezing en verwerping) in de predestinatieleer van Calvijn. Waar het Bijbelse motief van de menselijke verantwoordelijkheid inzake het geloof vanuit de mens wordt ingevuld, wordt geloven van een gave een opgave. Volgens hem is het zaak om een ruime belofteprediking én christologisch te enten (het werk van de Zoon) én tegelijk theologisch te ijken vanuit Gods welbehagen (het werk van de Vader). Als dat niet gebeurt, treedt er volgens hem altijd een pneumatologische kortsluiting (het werk van de Geest) op. Ds. M. van Reenen, hersteld hervormd predikant te Urk, heeft in het land zowel bijval als verontwaardiging voor de lezing opgemerkt. Hoewel hij zelf niet graag de bewoordingen van dr. Van den Brink wil overnemen, kan hij diens kernpunt wel begrijpen. Daarbij signaleert hij een andere ontwikkeling: wordt er soms niet al te weinig tegen dwalingen 'ter linkerzijde' gewaarschuwd? Daarmee bedoelt ds. Van Reenen concreet de teloorgang van de prediking van de Wet en dan zeker ook in de aanklagende functie daarvan.

Weging

Opnieuw de aan het slot van het vorige artikel al gestelde vraag: Hoe nu verder? Hoe moeten we dit wegen? Eerst maar een enkele algemene opmerking of vraag.

1. Het laat helaas (opnieuw) zien hoe lastig het is en blijft om met elkaar goed in gesprek te gaan over zaken die ons zo na aan het hart liggen. Verschillende karakters, kerkelijke achtergronden, theologische voor-

keuren, persoonlijke ervaringen en wat al niet meer spelen meer of minder op de achtergrond mee en geven discussies al snel een eigen dynamiek. Wat iemand zegt, geeft bij de één gevoel van herkenning en bij de ander juist van vervreemding. Maar al te snel kunnen zo aan beide zijden vooroordelen en misverstanden een eigen leven gaan leiden.

2. In de vraag van dr. Van den Brink of er niet door veel predikanten een "Evangelie met kleine lettertjes" wordt gepreekt, is niet alleen de Bijbelse leer inzet van het geding, maar raakt het ook onze belijdenis. Er wordt immers (over en weer) verwezen naar de Dordtse Leerregels: wat is de rechtzinnige leer van de verkiezing en verwerping, van onze verdorvenheid en bekering tot God en van de verlossing door Christus? Daarom is verwarring over de Bijbelse leer van de zaligheid altijd ernstig en schadelijk, omdat dat koren op de molen is van de boze.
3. De vraag in ons spreken over Bijbelse waarheden is ook: hoe functioneert het principe van het "tota scriptura"? Hoe komt het werk van de Drie-enige God (Vader, Zoon en Heilige Geest) daarin naar voren? Wat is de verhouding tussen Wet en Evangelie? Is de Wet nog Wet en het Evangelie nog Evangelie en geen 'nieuwe Wet'?
4. Nog een laatste vraag voor deze keer: wat zijn vandaag de dag de kerkelijke fronten?

Ds. W.L. van der Staaij

Jeremiah Burroughs-7

Vruchteloos

Er zijn verdorven harten die de middelen waardoor zij bekeerd kunnen worden blijven tegenstaan. Die middelen werken dan helemaal niets uit. Het is mogelijk dat zij ouders hebben gehad die hen vaak gewaarschuwd hebben, maar het heeft geen vrucht afgeworpen in hun leven. Ook de waarschuwingen van anderen zijn tevergeefs geweest. In de prediking zijn de vreselijke dreigementen van de wet gehoord en de weldaden van Christus zijn verklaard. Het heeft geen uitwerking gehad. Kastijdingen en zegeningen hebben ook niets nagelaten. "Meer nog, God heeft uw geweten aangesproken, en dat was een verschrikking voor u. Hij heeft u voor Zijn rechterstoel gedaagd, en daar tegen u getuigd vanwege uw zonden, maar het heeft niets uitgewerkt." Ondanks alles bent u dezelfde gebleven. Uw hart is heel anders dan het hart van koning Josia.

Wees gewaarschuwd

Bij anderen hebben de middelen bekering en zaligheid uitgewerkt. Maar diezelfde middelen hebben uw hart niet geraakt. Als de middelen niet werken lijkt u gevaarlijk veel op een verworpene. Uw hart is te vergelijken met metaal dat zich niet laat smelten. Als er niets verandert zal zo'n hart verworpen worden. Bedenk dat het genade van God is als u maar iets van Zijn wil kent en maar iets van Zijn Woord hebt gehoord. God verwacht dat we op elk woordje letten. Als we onder het Woord komen verschijnen we daar om God om ons leven te smeken.

Geen uitstel

Toen Josia hoorde voorlezen uit het gevonden wetboek werd zijn hart onmiddellijk omgebogen. Er was geen sprake van uitstel. Josia gaf zich meteen over. Het is God zeer aangenaam als mensen zich onmiddellijk onderwerpen en vernederen zodra ze horen van Gods ongenoegen tegen hen. Het kan ook jaren later gebeuren dat het Woord gaat spreken in het hart en in het geweten. Op Gods tijd ontkiemt het zaad van het Woord. Het is wel zo dat God het liefste ziet dat hoorders direct luisteren naar het Woord. Dat gebeurde ook bij David toen Nathan hem de zonde aanwees. David beleed onmiddellijk: Ik heb gezondigd tegen de HEERE. In Handelingen 2 zien we ook de onmiddellijke uitwerking van de prediking. De Heere kan in een handomdraai het hart openen.

Plicht

Het hart behoort open te gaan voor God omdat de mens door God geschapen is. We verwachten toch ook dat onze kinderen direct naar ons luisteren? Het is niet goed als ze pas na veel klappen en vermaningen doen wat wij zeggen. De onmiddellijke overgave aan God voorkomt veel kwaad. Het werpt een dam op tegen een overvloed van zonden. Wie pas aan het einde van het leven gaat luisteren naar de Heere heeft ondertussen heel veel zonden bedreven.

Direct horen

Het hart van Lydia werd onder de prediking geopend door de Heere. Zij ging echt luisteren naar het Woord. Mag dat ook van u gelden? Leefde u vroeger onheilig en goddeloos en is dat totaal anders geworden? Is uw hart voor de Heere en Zijn dienst ingewonnen? Mocht u zich aan de Heere overgeven? Het is een zegen meteen naar Gods Woord te horen. "Maar nu jonge mensen, als u meteen gehoor geeft bij de allereerste keer dat u hoort, kunt u zeer spoedig vertroosting vinden."

Uitstel/ waarschuwing

Wie niet onmiddellijk hoort moet bestraft worden. Tot nu toe bent u onbekeerd gebleven. "Iedere keer dat God u aanspreekt zonder dat u zich aan Hem overgeeft, loopt u het eeuwige leven mis en is dat geen groot verlies?" Als u de eerste keer niet hoort is het onwaarschijnlijk dat u een volgende keer wel zult horen. Als u uiteindelijk bekeerd wordt zult u veel beroering in uw hart en geweten ondervinden. Een oude wond genezen is immers moeilijker dan een verse wond genezen. Onderwerp u zonder enig uitstel. "Wees overtuigd van iedere waarheid die u hoort. Luister onmiddellijk naar iedere vermaning die u hoort."

In het hiernamaals zal blijken dat Gods Woord waar is. In de eeuwigheid zal ieder wensen dat hij zich aan het Woord had overgegeven en onderworpen. We weten niet of de Heere na deze keer dat Hij tot ons spreekt nog een keer tot ons zal spreken. "Geef u daarom zonder enig uitstel over aan het Woord. Als u nu niet luistert kan het zijn dat u voor eeuwig verloren gaat. Tot nu toe is de Heere lankmoedig over u geweest. Sta Hem niet langer tegen. Luister naar Hem. Waarom luistert u zo gemakkelijk naar verzoeken tot goddeloosheid en waarom luistert u nog niet naar de Heere? Als u uit Gods Woord enig dreigement tegen uw zonde hoort, wat doet u dan? Wilt u dan onmiddellijk afstand doen van uw zonde?"

Teksten

Burroughs haalt een paar teksten aan. Romeinen 1:18 'Want de toorn Gods wordt geopenbaard van de hemel over alle goddeloosheid en ongerechtigheid der mensen, die de waarheid in ongerechtigheid ten onder houden.' "O, luister naar dit Woord en laat uw ziel zich vernederen en wegsmelten voor God." Wie tegen zijn geweten in gaat houdt de waarheid in ongerechtigheid ten onder. Dan ligt u onder Gods toorn.

Ds. A. van Heteren

Lezen in de brief aan de Hebreeën (36)

Het begin van Hebreeën 12, aanhakend op het vorige hoofdstuk, stelt ons het leven des geloofs voor als een wedloop. Het is een zware loopbaan, de weg van de stad Verderf naar de hemelstad. In de verzen 4 en volgende verschuift het beeld enigszins. Nu is er vooral sprake van een strijd. Een strijd die alles vergt van hen die daartoe geroepen worden. Het is met name de strijd tegen de zonde. Opnieuw komt het aan op volharding in de hevige inspanning die van de christen wordt gevergd. Zou het anders kunnen? Het is immers een strijd op leven en dood.

Wat constateert de apostel echter bij de Hebreeën? Ze hebben “nog tot den bloede toe niet tegengestaan, strijdende tegen de zonde” [4]. Hun geestelijke weerstand blijkt onvoldoende. In hun worsteling tegen de zonde geven ze kennelijk al te snel op. Ze zijn weliswaar tegen de zonde, maar in hun strijd daartegen mag het niet teveel kosten. Er is sprake van een slappe en trage houding. Ze zien op tegen het martelaarschap. Ze beseffen al te weinig dat het christen-zijn onontkoombaar samen gaat met een strijd die de inzet van alles vergt. Daarin wijken ze af van de weg waarin de vroegere geloofsgetuigen hen zijn voorgedaan. Over hen ging het immers in het vorige hoofdstuk. Zij waren het die bespottingen en gevangenis hebben doorstaan; ze werden verdrukt en kwalijk behandeld. Zij gelden voor de Hebreeën als lichtende voorbeelden [11: 26-38].

Maar er is nog iets. De schrijver gaat zijn lezers herinneren aan een woord uit het Spreukenboek. Een vermaning die ze misschien zijn vergeten, maar die echt nog steeds van toepassing is als behorend bij het kind-van-God zijn. Ze luidt als volgt: “Mijn zoon, acht niet klein de kastijding des Heeren, en bezwijk niet, als u door Hem bestraft wordt. Want dien de Heere liefheeft, die kastijdt Hij, en Hij geselt ieder zoon die Hij aanneemt.” [5, 6]. Tot de kenmerken van het kindschap behoort de kastijding, de tuchting. Dat mag niet worden vergeten. Ja, eigenlijk is het een voorrecht. Wie door de Heere, als de Vader van de Zijnen, getuchtigd wordt, mag daardoor weten dat hij of zij behoort tot het geestelijke gezin van God. Daaraan herinnert nu de apostel de Hebreeën. Bedoeld als een bemoediging. En als een aansporing om toch niet op te geven in de geestelijke strijd. Gods kinderen mogen de moeite en zorg in de weg die ze gaan ervaren als een bewijs dat de Heere van hen afweet. Die tuchting is niet bedoeld als straf, maar als steun in de rug, als een stimulans om te volharden in het geloof.

In de verzen 7 en volgende van Hebreeën 12 gaat de schrijver nog even door op dit thema. Het lijkt immers zo tegenstrijdig. Wie door genade is gaan behoren tot de gemeenschap van Christus, zou toch mogen verwachten dat de weg door het leven een effen baan zou zijn... Heeft de Heere het de Zijnen niet beloofd: “U zal geen kwaad wedervaren, en geen plaag

zal uw tent naderen; Hij zal Zijn engelen bevelen dat zij u bewaren in al uw wegen...” Maar wat is de praktijk dikwijls geheel anders. De psalmen van Asaf en Heman getuigen ervan. Het is ook de ervaring van de Hebreeën. Nu gaat de apostel hen herinneren aan de gewone praktijk van het leven zoals dat toen gebruikelijk was. Welke zoon is er die door zijn vader niet wordt getuchtigd? Behoort het niet tot de opvoeding van de kinderen in het gezin dat ze bij tijd en wijle kastijding moeten ervaren? Het is voor hun bestwil. Alleen op deze wijze zullen ze zich ontwikkelen tot volwassen mensen.

Welnu, zo vervolgt de schrijver, als je géén kastijding door de Heere ervaart, dan mag je je wel eens afvragen of je wel echt behoort tot de kring van de Zijnen. “Indien gij zonder kastijding zijt, zo zijt ge dan bastaarden en niet zonen.” [8]. Want onze aardse vaders hebben ons gedurende weinige dagen naar hun beste weten getuchtigd, maar Deze (namelijk God in de hemel) kastijdt ons tot nut. Met welk doel? “Opdat wij Zijn heiligheid zouden deelachtig worden!” [10]. Zo is Zijn heilige en heilzame pedagogiek. Het nut van de tuchting, hoezeer die bij tijden ook tot ons zuchten en zorgen lijkt te leiden, beoogt dat we deel ontvangen aan de heerlijkheid en heiligheid van God in Christus. En dan volgt die kostbare zin aan het slot van dit gedeelte: “Alle kastijding als die tegenwoordig is, schijnt (!) geen zaak van vreugde maar van droefheid te zijn. Doch daarna geeft ze van zich een vreedzame vrucht der gerechtigheid aan degenen die door dezelve geoefend zijn” [11].

“Waartoe dient dan alle nood, alle lijden, tuchting en dood? God wil uw lieve Vader zijn. Hij wil u in ontferming opnemen, in ontferming aannemen, u eeuwig gelukkig maken. Mag men zich door droefheid en hartenleed van God laten afhouden, alsof dat buiten Hem op ons toekwam? Nee, er geschiedt niets bij geval! Daarvan weet Gods Woord niets. Er is er Eén die regeert. Er is geen ongeluk dat God niet beschikt. Vreselijk is de ellende des levens! Welk een kweuling, ellende en smarten, het is nauwelijks om uit te houden. Nochtans is het God, de Vader in de hemelen, die regeert. (...) Gij hebt op Christus te zien, en in Christus hebt gij God de Vader...” (H.F. Kohlbrugge).

Ds. J.M.J. Kieviet

DE BRIEF AAN DIOGNETUS (4)

Een uitdrukking die velen van ons wel eens gehoord hebben, is dat Gods kinderen de kurken zijn waarop deze wereld drijft. Die gedachte heeft Bijbelse wortels. Denk bijvoorbeeld aan wat de Heere tegen Abraham zegt, als die voorbede doet voor het zondige Sodom (Genesis 18: 22-33). We vinden dezelfde gedachte ook in de brief aan Diognetus, waar we in deze aflevering opnieuw in gaan lezen.

Bereid tot verantwoording

We herinneren ons nog: De brief aan Diognetus is ergens in de tweede of derde eeuw na Christus geschreven. Ze is geadresseerd aan een zekere Diognetus, een hooggeplaatste inwoner van het Romeinse rijk, die als heiden verschillende vragen heeft gesteld over het christelijk geloof. Op die vragen probeert de schrijver, die ons verder onbekend is, antwoord te geven. Hij is dus iemand die 'bereid is tot verantwoording aan een iegelijk die u rekenschap afeist van de hoop die in u is' (1 Petrus 3: 15).

In zijn brief schrijft hij uitvoerig over de plaats die de christenen als vreemdelingen in deze wereld hebben. We zijn inmiddels toegekomen aan hoofdstuk 6, dat wel 'het hart van de brief' genoemd is. Dit hoofdstuk begint met de beroemde woorden: 'Wat de ziel is in het lichaam, dat zijn de christenen in de wereld'.

Wat betekenen die woorden precies? Om ze goed te begrijpen moeten we ons eerst proberen voor te stellen, hoe de schrijver de ziel precies ziet. Volgens hem is de ziel onzichtbaar en onsterfelijk. Ze is verspreid over alle lichaamsdelen en houdt het lichaam bijeen. Tegelijkertijd is de ziel zelf geen onderdeel van het lichaam. De ziel heeft het lichaam lief, maar omgekeerd haat het lichaam de ziel. En als de ziel honger of dorst lijdt, komt dat haar ten goede.

De ziel van deze wereld

Vanuit deze kenmerken – acht in totaal – komt de schrijver aan Diognetus tot zijn vergelijking. Er zijn volgens hem acht redenen om de christenen te zien als de ziel van deze wereld:

- [1] Vanwege hun *verspreiding*: De christenen zijn verspreid over heel de wereld. Net zoals de ziel verspreid is over alle lichaamsdelen.
- [2] Vanwege hun *vreemdelingschap*: De christenen zijn wel in deze wereld, maar niet van deze wereld. Net zoals de ziel wel in het lichaam is, maar niet deel uitmaakt van het lichaam.
- [3] Vanwege hun *onzichtbaarheid*: Christenen zijn natuurlijk wel zichtbaar, maar ze kennen wel een verborgen omgang met God. Die voor mensen niet zó zichtbaar is als de beelden van de afgoden. Net zoals de ziel onzichtbaar is.
- [4] Vanwege de *vijandschap* die ze in de wereld ervaren: 'Het lichaam heeft een afkeer van de ziel en gaat, ofschoon het geen enkel onrecht lijdt, de strijd met haar aan, enkel omdat het in zijn genietingen wordt gehinderd. Zo ondervindt ook de wereld geen enkel onrecht van de christenen, maar haat zij hen omdat zij van de genietingen van de wereld afstand nemen'.

Kurken

- [5] Vanwege de *liefde* die christenen op hun beurt tot hun medemensen hebben: 'De ziel heeft het lichaam waardoor zij wordt gehaat, lief, het lichaam en de ledematen; ook de christenen hebben lief wie hen haten'.
- [6] Vanwege hun *dragende kracht*: Zoals de ziel het lichaam bijeenhoudt, zo vormen de christenen

de kurken waarop de wereld drijft.

- [7] Vanwege hun *hoop*: Christenen wonen in een vergankelijke wereld, maar ze zijn in afwachting van het eeuwige leven. Net zoals de onsterfelijke ziel woont in de sterfelijke behuizing van het lichaam.
- [8] Vanwege hun *groei*: Christenen groeien tegen de verdrukking in. Net zoals de ziel er beter van wordt, als ze honger en dorst te verduren krijgt.

De vergelijking die de schrijver maakt, behoort niet tot de makkelijkste stukken uit de vroegchristelijke literatuur. Maar ze is wel indrukwekkend in haar diepgang en daarom is ze ook wereldberoemd geworden: Christenen zijn de ziel van deze wereld.

Intussen stelt ze ons een indringende vraag: Waar staan wij? Zijn we door genade al een vreemdeling geworden in deze wereld? Mensen die Gods verborgen omgang kennen? Mensen met geloof, hoop en liefde? Of ligt ons hart nog in een wegstervende wereld die uiteindelijk zonder ziel overblijft?

ds. A.J.T. Ruis

Votum, groet en zegen.

Een trouwe abonnee wilde graag iets delen en gelijk daar een vraag over stellen. Hij heeft namelijk gezien dat sommige voorgangers bij de groet maar ene hand opheffen terwijl in eigen gemeente de voorganger beide handen opheft. Bovendien merkte hij dat sommige voorgangers hun ogen open houden bij het uitspreken van de groet en de zegen en de gemeente aankijken. Hoe moeten wij daar over denken? Ik zal proberen er iets van te zeggen, met dank voor de vraag!

Net voor en bij aanvang van de dienst gaat het als volgt toe. In de consistorie wordt voor de dienst gebeden door de ouderling van dienst. Dat is de ouderling die aangewezen is om de dienst te leiden. Zonder ouderling kan er dus geen dienst plaats vinden. In het ambtelijke consistoriegebed wordt Gods zegen gevraagd voor de dienaar en de gemeente. Daarna komt de kerkenraad binnen. De ambtsdragers vertegenwoordigen Christus, het Hoofd van de Kerk. Aan de voet van de kansel geeft de ouderling van dienst middels een handdruk de leiding van de dienst aan de voorganger over. Sommige ouderlingen geven je zwijgend een handdruk, anderen wensen je sterkte en zegen en weer anderen zeggen alleen zegen. Dat is echter op zichzelf niet zo belangrijk wat er gezegd wordt; de openlijke handdruk is belangrijker. De Woordverkondiging is in handen van de prediker gelegd.

Het gebed aan de voet van de kansel is geen liturgisch gebed, maar een persoonlijk gebed, zoals iedereen dat op hetzelfde moment doet: een moment van gebed om een persoonlijke zegen. Als de voorganger eerst de kansel opgaat en dan ruimte geeft voor stilte en gebed lijkt dat op een liturgische handeling. Omdat de verkondiging van het Woord in de handen van de voorganger is gelegd kan schriftlezing, wetslezing en geloofsbelijdenis in handen van een ouderling blijven, de zogenaamde voorlezer. Het is geen noodzaak het zo te doen, het geeft afwisseling en voor de ouderling oefening, want hij kan immers geroepen worden de dienst te leiden, Preeklezen noemen we dat.

De predikant spreekt het votum uit: dat is wel een liturgische handeling, Het omvat de woorden: Onze hulp is in de Naam des Heeren. Het kan uitgebreid worden, ook naar de gelegenheid des tijds, maar in het 'Onze hulp' wordt de afhankelijkheid van de Heere in spreken, bidden, zingen, begeleiden, offeren, kortom onze afhankelijkheid in alles openlijk beleden. De woorden van het votum in onze gereformeerde erediensten zijn ontleend aan de Psalmen 124, 138 en 146. Zo luidt het votum in ieder geval: Onze hulp is in de Naam des Heeren, Die hemel en aarde gemaakt heeft, Die trouwe houdt in der eeuwigheid en niet laat varen het werk Zijner handen.

Na het votum volgt de groet. We vinden de groet aan het begin van de Nieuwtestamentische brieven. Het zijn de bekende woorden: Genade zij en vrede. Het is geen groet van de voorganger aan de gemeente, maar een groetenis van de Heere. Hij komt tot ons met een heerlijke groet. De Heere laat Zich bij de groet al in het hart kijken. Is dat niet groot? Zo

geeft de Heere aan het begin van de samenkomst van de gemeente aan dat we samenkomen voor Zijn Aangezicht. We zijn samengekomen in Zijn tegenwoordigheid. Het is de Heere Die ons groet en straks tot ons spreekt. Dat geeft dan moed om ook als gemeente tot Hem te spreken (het gebed), en Zijn Naam te belijden (het zingen). Omdat het dus geen groet of een goede wens van de voorganger is, zal ik persoonlijk ook de groet uitspreken met gesloten ogen. Al zijn er geen principiële bezwaren tegen het uitspreken van de groet met open ogen. Maar dan moet de gemeente ook met de ogen open naar de voorganger kijken. Dat staat beleefd als je gegroet wordt. Maar zelf houd ik mijn ogen dicht. Ik moet wel iets opbiechten, namelijk dat ik tijdens het grote gebed wel eens mijn ogen open doe. Om ze vervolgens weer haastig dicht te doen. Want wat je soms ziet is gewoon goddeloos. Kinderen die met hun ouders praten en omgekeerd. Mensen die met open ogen rondkijken of...hun mobieltje checken. Of slapen. Of blijkens hun kauwbewegingen wat in hun mond hebben. Nota bene! Alsof het grote gebed een gebed van de dominee is. Terwijl het een gebed van de gemeente is. Iedereen hoort dus mee te bidden! Ik doe dan wel eens mijn ogen open om er later wat van te zeggen, maar ik weet dat God Zijn ogen altijd open heeft en alles ziet. Eerbied tonen, dat past ons. We zijn immers in het heerlijk huis van God.

En wat de groet betreft: omdat het een groet en geen zegen is heffen sommige voorgangers slecht een arm omhoog. In plaats van twee. Er is principieel niets tegenin te brengen, al ben ik het met de vraagsteller eens dat dit niet zo erg is als een moderne prediking die niet onderscheidend is, niet schriftuurlijk-bevindelijk. Als moderne, andere vormen maar niet samen gaan met een oppervlakkige, moderne prediking, waar de noodzaak van geloof en bekering niet aan de orde komt! En dan ten slotte: de zegen aan het einde van de dienst. Het heeft me vaak getroffen dat dit de laatste woorden zijn in een eredienst waarin de Heere met Zijn gemeente samen komt: de Heere zegene u... Heeft het u wel eens ontroerd en aangegrepen dat we onder Gods zegenende handen de kerk verlaten, het leven verder door? En dat omdat Christus om der zonde wil een vloek werd, ja, wilde worden, opdat de verbondszege zou neerdalen op arme en ellendige zondaren. Wie dat als een wonder ervaart, zal klein worden onder Gods grootheid!

Ds. K. Hoefnagel

De wonderen des Allerhoogsten 4

Leiden ontzet

In de 80- jarige oorlog tegen Spanje (1568-1648) zijn er veel wonderen gebeurd. Wonderen die de Heere heeft gedaan tot verlossing van ons land. Ons land werd verlost van de Spaans- Roomse tirannie. Het was Filips II, de koning van Spanje, erom te doen het protestantisme in ons land uit te roeien. Maar de Heere heeft ons land wonderlijk beschermd en bewaard in de strijd. Binnenkort zal het ontzet van Leiden, 3 oktober 1574, weer herdacht worden in Leiden en omliggende plaatsen. Het is goed dat wordt stilgestaan bij dit feit uit het verleden.

Schrik bij de vijanden

Hoe komt het dat Leiden niet door de vijanden werd ingenomen? Wat is de oorzaak van hun vlucht? Dit werd veroorzaakt door het vallen van een deel van de stadsmuur in de vestingwerken. Wie zou daar eigenlijk bang van moeten worden? Zouden dat niet de verdedigers van de stad Leiden moeten zijn nu een deel van de verdedigingsmuur was ingestort? Wie zou er moed uit geput moeten krijgen? Zouden dat niet de belegeraars zijn? Wat zij anders met geweld hadden moeten bewerken was nu als vanzelf gebeurd. "Toch zijn de vijanden, toen de muur in het water stortte, zo verschrikt geworden en vergrootte de duisternis van de nacht hun vrees zodanig dat zij hun legerplaats hebben verlaten." De Spanjaarden verlieten ook het kasteel van Lammen (de Lammerschans). De Spanjaarden vluchtten haastig. Zij gunden zich geen tijd om de gevallen muur en de gracht waar de muur in gevallen was en de openliggende stad te bespieden. Een wonderlijke zaak. Hieruit blijkt dat de Heere de vijanden schrik had aangejaagd. De Spanjaarden hadden spottend gezegd dat eerder de sterren van de hemel geplukt zouden kunnen worden dan dat de stad Leiden ontzet zou worden. De Heere heeft deze hoogmoedige vijanden overwonnen.

Tegengestelde middelen

De dingen die naar menselijke berekening tot de ondergang van de stad Leiden hadden moeten leiden gebruikte de Heere in Zijn voorzienigheid tot behoud van de stad. De voornaamste burgers waren uit de stad vertrokken, er lag maar een klein aantal soldaten in de stad en er was pest in de stad. Deze dingen waren gunstig voor de stad Leiden. De burgers die uit de stad weggegaan waren konden buiten de stad meer tot behoud doen dan wanneer zij in de stad gebleven waren. Engelse soldaten die de stad hadden moeten helpen in haar verdediging tegen de vijanden waren door onvoorzichtigheid niet in de stad gekomen. De Engelsen zouden als ze in de stad waren geweest de overgave versneld hebben. Zij die gevlucht waren uit de stad en degenen die aan de pest stierven zorgden ervoor dat er langer voedsel was in de belegerde stad dan anders het geval zou

zijn. Doordat een deel van de muur viel lag de stad open voor de vijand, maar de vijand vluchtte verschrikt.

Weer, wind en water

De Heere had in het verleden al meer gebruik gemaakt van de weersomstandigheden, van de wind en van het water. Op bevel van prins Willem werden de Maas- en IJsseldijken doorgestoken, de sluizen werden geopend en het land onder water gezet. Maar er kwam aanvankelijk toch te weinig water om schepen te laten varen tot ontzet van Leiden. Maar de Heere ging wonderlijk werken. De Heere stuurde een storm uit het noordwesten waardoor het water hoger kwam te staan. Maar het water liep niet naar de omgeving van Leiden. De windrichting was ongunstig. Toen zond de Heere een zuidwestenwind die het zeewater rechtstreeks naar Leiden dreef. De Spanjaarden probeerden het water te stoppen, maar dat lukte niet. Daardoor konden de schepen op de Spanjaarden af varen, maar de Spanjaarden wachtten dat niet af. "God had hun harten door het water tot water gemaakt en zo is de stad ontzet."

Gode zij lof

Toen de Spanjaarden weggevlucht waren klonk het overal in de stad: 'Gode zij lof in der eeuwigheid.' In alle kerken werd de Heere gedankt. De prins was op die zondagmiddag van het ontzet in de Franse kerk. In die kerk ontving hij via een brief het bericht dat Leiden ontzet was. De prins liet die brief na de preek voorlezen vanaf de kansel en God werd door dankzegging verheerlijkt. De kerken liepen vol en dreunden van dank- en lofgezangen. De verlossing van Holland hing naar de mens gesproken af van de bevrijding van Leiden. 'Daarom, als onze grote God ergens heeft willen tonen dat Hij voor ons streed en dat Hij alleen – boven alle verwachting – met Zijn wateren en winden, ook met verschrikkingen, de vijand verdreven en Holland van het Spaanse juk verlost heeft, dan was het hier.' De Spaanse leider van het beleg van Leiden (1573- 1574) schreef bij zijn vertrek uit zijn herberg uit Leiderdorp: "Vaarwel stad, vaarwel kleine schansen die verlaten zijn om het water en niet om het geweld van de vijanden."

N.a.v. Abraham van de Velde, de wonderen des Allerhoogsten.

P E R S BERICHT

DIT SEIZOEN DE 27E SSNR-WINTERCURSUS

Komend winterseizoen hoopt de SSNR voor de 27e keer een wintercursus te verzorgen. Het onderwerp daarvan is 'Zielsverwantschap over grenzen heen. Duits-Nederlandse relaties tussen gereformeerd en luthers piëtisme'.

Contacten tussen Nederlandse theologen en Engelse en Schotse puriteinen zijn bekend, onder andere door de vele vertalingen van hun werken die tot op de dag van vandaag verschijnen. Veel minder bekend zijn de contacten die er waren tussen Duitse en Nederlandse piëtisten, zowel luthers als gereformeerd. Ook hier verbond de bevindelijke geloofsbeleving gelovigen met elkaar, over kerkelijke en nationale grenzen heen. Boeiend om daar kennis mee te maken!

De cursus wordt aangeboden op zes zaterdagochtenden in Veenendaal. Elke ochtend verzorgt een deskundige inleider twee voordrachten: de eerste over een persoon en de tweede over een thema uit diens werk. Aan de orde komen: Johann Arndt, Theodor Undereyck, Philipp Jacob Spener, Joachim Neander, Conrad Mel (de 'gereformeerde Francke') en Friedrich Adolf Lampe. Op de website (www.ssnr.nl/wintercursus-nadere-reformatie) is het volledige cursusprogramma te vinden.

Voor ieder die geïnteresseerd is in de (Nederlandse) kerkgeschiedenis, zich wil verdiepen in grensoverschrijdende contacten of belang stelt in het Duitse piëtisme beloven het zes verrijkende ochtenden te worden. De cursus is ook geschikt als nascholingscursus; er wordt een deelnemersverklaring verstrekt. Aanmelding kan via genoemde website of via een email naar administratie@ssnr.nl.

Noot voor de redactie: Voor meer informatie kunt u contact opnemen met de cursusleider, dr. Roelof Bisschop, tel. 06 5280 8932.

Persbericht

SSNR CONGRES 24 SEPTEMBER 2022

HUWELIJK EN ECHTSCHIEDING

Op D.V. zaterdag 24 september 2022, van 10.00 tot 15.00, organiseert de Stichting Studie der Nadere Reformatie in de Grote of St. Janskerk te Linschoten haar najaarscongres. Tijdens dit congres wordt nagegaan hoe piëtisten in de Noordelijke Nederlanden een antwoord zochten op ethische vragen omtrent huwelijk, echtscheiding en seksualiteit.

Sprekers en onderwerpen zijn:

prof. dr. F.A. van Lieburg, 'Op de tijdbalk. Gender, seks, voortplanting, trouw, religie, kerk en recht in vroegmodern Nederland'

prof. dr. W.J. op 't Hof, 'Seksualiteit, huwelijk en

echtscheiding in de Nadere Reformatie'
dr. M. Klaassen, 'Op de helling. Het huwelijk in protestants Nederland na de seksuele revolutie'.

De kerk van Linschoten is goed bereikbaar met de auto of met de bus of de ov-fiets vanaf station Woerden. Plaats: Grote of St. Janskerk, Kerkplein 1, 3461 CL Linschoten.

Parkeren: Binnen 50 - 100 meter van de Sint Jan (2-3 minuten lopen).

Kosten: De deelnemingskosten bedragen inclusief koffie/thee en lunch €25,00. Dit bedrag dient vóór 10 september 2021 tegelijk met de aanmelding te worden overgemaakt op NL17 INGB 0005 3525 62, t.n.v.

Stichting Studie der Nadere Reformatie te Bilthoven.

Aanmelding: via www.ssnr.nl/congres-nadere-reformatie.

Hier is ook het laatste nieuws en enige literatuur te vinden.

Noot voor de redactie: voor meer informatie kunt u contact opnemen met de secretaris van de SSNR, dr. Gert Leurdijk, tel. 06 2944 3265.

TOOGDAG GBS IN BARNEVELD

BARNEVELD - De Gereformeerde Bijbelstichting (GBS) belegt op D.V. zaterdag 8 oktober 2022 haar 56e toogdag. Plaats van samenkomst is kerkgebouw 'De Hoeksteen' van de Gereformeerde Gemeente in Nederland, aan de Vellerselaan 1 te Barneveld.

De morgenbijeenkomst van de toogdag begint om 10.30 uur. De opening wordt verzorgd door ds. A.C. Rijken uit Haafden, voorzitter van de GBS. Daarna hopen ds. L. Blok uit Schelluinen en ds. K. van Olst uit Doornspijk te spreken.

De pauze duurt van 12.30 uur tot 13.45 uur.

Tijdens de middagbijeenkomst hopen ds. A.F.R. van de Veen uit Ede, ds. K. Visser uit Driebergen en ds. A. van Voorden uit Leerdam te spreken. Ds. Van Voorden verzorgt ook de sluiting. Het kerkgebouw is goed bereikbaar per auto via de A30 - afslag Barneveld-Zuid. Bij de kerk zijn ruim voldoende parkeerplaatsen. De kerk is ook uitstekend per trein te bereiken, u kunt uitstappen op station Barneveld-Zuid.

Meeluisteren kunt u via de volgende link: <http://kerkstream.polcloud.nl:8000/GGINB> Als dat niet lukt, dan kunt u met uw telefoon inbellen naar 0342-787611. Houd er wel rekening mee dat hier belkosten aan verbonden zijn. U kunt de link ook aanklikken via de site: www.gginbarneveld.nl

De GBS werd in 1966 opgericht met als doel het gebruik van de Bijbel in de Statenvertaling te handhaven en te bevorderen. Er is bij ons een Studiebijbel in voorbereiding die een hertaling van de kanttekeningen van de Statenvertaling zal bevatten.

Verder werken wij samen met de Trinitarian Bible Society (TBS) in Londen aan diverse vertaal- en revisieprojecten, zoals vertaling van de Chinese Bijbel, revisie van de Spaanse Bijbel en revisie van het Hebreeuwse Nieuwe Testament.

In de afgelopen jaarperiode hebben wij meer dan 50.000 Bijbels in allerlei talen beschikbaar gesteld voor verspreiding via vertrouwde organisaties en deputaatschappen van kerken. Zij zorgen ervoor dat de Bijbels op de juiste bestemming komen.

De verspreiding in het buitenland vond plaats in onder andere Duitsland, Gambia, Ghana, Irak, Nigeria, Oekraïne, Rusland en Sierra Leone. Ook in Nederland schenkt de GBS Bijbels in grote aantallen, onder andere aan krijgsmachtonderdelen en voor evangelisatiewerk.

T 0345 – 61 01 55

E jhaalboom@gbs.nl

WANDELINGEN MIDDELBURG

Kerkhistorische wandeling door Middelburg met herinneringen aan ds. Smijtegelt. Data: 11 en 27 oktober. Start voor het oude Stadhuis op de Markt. Collecte: St. Vrienden van Heidelberg en Dordrecht (www.svvhed.org). Wandeling 'Joodse sporen', de bewogen geschiedenis van de Middelburgse Joden tot aan de deportatie. Data: 27 september en 25 oktober. Start: hoek Nieuwepoortstraat / Korendijk. Collecte: Woordverkondiging onder Joden (www.dep-israel.nl). Alle wandelingen beginnen om 14.00u. Aanmelding via p.c.beeke@kliksafe.nl / 0118-633828.

Colofon

Dit blad wordt om de veertien dagen uitgegeven door de stichting **Bewaar het Pand**.

ISSN nummer: 0166 - 4646

REDACTIELEDEN

Ds. A. van Heteren,

Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

REDACTIE ADRES

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk,

T 0527-688978

E a.vanheteren@kliksafe.nl

ABONNEMENTEN

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk. T 0184-669116

E pand@solcon.nl NL37 INGB 0000 7043 50 t.n.v.

Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.

Abonnementsprijs € 30,- per jaar.

Abonnementsprijs Verenigde Staten en Canada \$ 36,- per jaar.

Advertentietarieven op aanvraag.

Contactadres Canada:

D. Kleinjan Tel. 905-627-8556

mail: bewaarhetpand@hotmail.com

Abonnementen lopen van 1 januari t/m 31 december.

Een abonnement kan op elk moment ingaan en moet uiterlijk

1 december schriftelijk of per e-mail worden opgezegd.

Van de redactie

Verschijsning volgende nr.

Het volgende nummer zal verschijnen D.V. donderdag 6 oktober 2022. Kopij graag binnen donderdag 22 september 2022.

Ontmoetingsdag Urk

Nadat het twee jaar niet mogelijk was een ontmoetingsdag op Urk te houden, mochten we zaterdag 10 september weer bijeenkomen in de Chr. Ger. Kerk 'Eben-Haëzer' op Urk.

Er is naar uitgezien en er is om gebeden. Het onderwerp was het volgende gedeelte uit de Apostolische Geloofsbelijdenis: "Ik geloof een heilige, algemene Christelijke Kerk. Ds. A. van Heteren sprak over de eenheid van de Kerk, ds. H.C. Bezemer over de heiligheid van de Kerk, prof. dr. A. Baars over de katholiciteit van de Kerk en ds. A.C. Uitslag over de christelijke Kerk.

In de pauze mochten veel bekenden elkaar weer ontmoeten waarbij gesproken mocht worden over het werk van de Heere in de harten en levens van zondaren en zondaressen. Het is reden tot dankbaarheid dat de ontmoetingsdag weer gehouden kon worden. We mogen terugzien op een goede dag waarop het Woord vertolkt en beluisterd mocht worden.

CBB

'Bewaar het Pand' is voor mensen met een leesbeperking beschikbaar bij de CBB (Chr. Bibliotheek voor Blinden en Slechtzienden). Tel. 0341- 565499, e-mail info@cbb.nl

AvH

BOEKBESPREKINGEN

Ds. E. Venema, Het geluk van Gods volk, brochure, 31 blz., € 9.95 (abonnementsprijs € 6,95), Uitgeverij 'De Ramshoorn', Goes, ISBN 9789461151834.

Deze brochure is deel 8 in de kanselserie. Twee preken zijn opgenomen: 'Het geluk van vader Jakob en zijn nageslacht, preek over Psalm 146:5 en 'Efraïm tot God bekeerd' over Jeremia 31:9.

GBS Nieuwe uitgaven

Ds. B.J. van Boven, Beroepen in de Bijbel, 2e deel gebonden, 105 blz., € 9,95, ISBN 978-94-92987-31-0. Twaalf beroepen worden beschreven. Op verschillende manieren wordt in die beroepen gewezen op het zaligmakend werk Gods in harten van verloren Adamskinderen. Dit tweede deel zal zijn weg wel weten te vinden.

Ditke Klaasse- den Haan, Jona, Bijbelleesboekje Oude Testament, deel 10, brochure, 43 blz., € 4,75, ISBN 978-94-92987-28-0 en Bijbelleesboekje Nieuwe Testament, Saulus van Tarsen, deel 10, 43 blz., € 4,75, ISBN 978-94-92987-29-7. De Bijbelleesboekjes bevatten kleurplaten, puzzels en opdrachten. Gesnikt om voor te lezen vanaf 4 jaar en om zelf te lezen vanaf 6 jaar.

Marian Schalk- Meijering, Een groot wonder in een klein bergdorp, gebonden, 48 blz., € 6,50, ISBN 978-94-92987-36-5. Om voor te lezen aan kinderen vanaf 4 jaar en om zelf te lezen vanaf 7 jaar. Dit boekje beschrijft een groot wonder: De God van Elia bestaat nog.

Gerard Schuttel, Rustig te midden van de woeste golven, gebonden, 72 blz., € 7,50, ISBN 978-94-92987-34-1. Dit boekje bevat zes historische verhalen. Er wordt aandacht gegeven aan de watersnood van 1861. Toen verdronken er in het Gelderse dorp Leeuwen 37 mensen. Dit boekje kan door jong en oud gelezen worden.

VAN STAVEREN
begrafenisverzorging

Met aandacht, zorg en respect

Dag en nacht bereikbaar

(0172) 23 33 38

Wij verzorgen alleen begrafenissen

Vraag vrijblijvend het boekje
"Mijn Laatste Wens".

www.vanstaverenbegrafenissen.nl
info@vanstaverenbegrafenissen.nl

H.M. Lobbezoo, De levenslast verlicht, Overdenkingen bij het ouder worden, 99 blz., gebonden, € 12,50, ISBN 978-94-92987-30-3. Dit boekje is vooral bedoeld voor ouderen bij wie de krachten en gedachten minder worden. De auteur is pastoraal werker bij Cedrah (een reformatische organisatie voor ouderenzorg en doet als ouderling ook pastoraal werk in de Gereformeerde Gemeente van Werkendam. Dertig Bijbelse personen worden beschreven die het onder verschillende omstandigheden alleen van de Heere verwachtten zoals we dat lezen in 1 Petrus 5:7 'Werpt al uw bekommernis op Hem, want Hij zorgt voor u.'

Ds. W.J.C. van Blijderveen, Geloven en gehoorzamen, Mediteren over de bergrede, papaerback, 167 blz., € 16,99, KokBoekencentrum Uitgevers- Utrecht, ISBN 9789043538213.

De auteur is predikant van de Hersteld Hervormde Gemeente te Kruiningen. Het boek is een bewerking van preken die gehouden zijn in Woudenberg 2020-2021 over Matth. 5-7. De auteur signaleert twee gevaren: wetticisme en antinomianisme. Na de meditatie volgen gespreksvragen om door te spreken over de behandelde teksten.

- Psychosociale & psychologische hulpverlening
- Huwelijk & relaties
- Seksuologische hulpverlening
- Toerusting & preventie
- Gastopvang
- Schoolmaatschappelijk werk
- Hulp bij gameverslaving
- Mediation & coaching

Het bieden van professionele, psychosociale hulp bij al jouw levens- en gezinsvragen, dat is onze missie. En altijd vanuit een heldere, christelijke identiteit.

De Vluchtheuvel biedt meer!

W stichtingdevluchtheuvel.nl • T 0113 - 213 098

De Vluchtheuvel

Christelijke psychosociale hulpverlening